

Sygn. akt. ....

Protokół przesłuchania świadka

Dnia 10 maja 1968 r. w Lisówku

Wice-Pod-Prokurator, St. Referendarz Śledczy, Asesor¹⁾ Prokuratury .....

Wejwódzkiej w Gdańsku Marian Mullan

z udziałem Protokolanta -

w obecności stron -

przesłuchał niżej wymienionego w charakterze świadka — bez odebrania przyrzeczenia¹⁾. — Po uprzedzeniu świadka o prawie odmowy zeznań (art. 94 k. p. k.) i o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania — oraz o znaczeniu przyrzeczenia Prokurator odebrał od niego przyrzeczenie na zasadzie art. .... k. p. k.¹⁾, po czym oświadczył on, że²⁾

..... i świadek zeznał co następuje:

Imię i nazwisko Alfons Partyka

Wiek 55 lat

Imiona rodziców Kenrad i Marta z d. Szumacher

Miejsce zamieszkania Lisówka gr. Osiek pow. Starogard Cd.

Zajęcie rolnik

Karalność nie karany

Stosunek do stron syn zamordowanego Kenrada Partyki.

Do kwietnia 1940 roku zamieszkiwałem w Lisówku gminy Leśna Jania powiat Starogard Cd. W dniu 12 września 1939 roku, wieś nasza została odczczona przez Niemców, którzy następnie zamordowali w domach Klemensa Ukleję, którego ranili w brzuch i z kolei powiesili w stodołę oraz Franciszka Pelskiego. Pozostałych mieszkańców wsi deprowadzili na ogrodzoną łąkę. Część ludzi nie była ubrana, gdyż działo to się między godziną piątą i szóstą rano. Łąka ta była przez nich odczczona i mieli na nas nakierowane karabiny maszynowe. Pytali nas, czy wiemy co się stało w Bydgoszczy. Trzymali nas tam około dwóch godzin. Słyszałem od ludzi, że Niemiec Blum z Rynkówki opowiedział, że właściciel majątku ziemskiego w Rynkówce - Julius von Plehn, nie pozwolił na egzekucję wszystkich mieszkańców wsi.

1) Zbędne wyrazy druku należy przekreślić.

2) W tym miejscu należy wpisać odpowiedź jakiej udzielił świadek, po uprzedzeniu go o prawie odmówienia zeznań (art. 94 k.p.k.).

Zatrzymali: mego ojca Konrada, brata Antoniego, Bernarda Ciesielskiego Aleksandra Kwiatkowskiego, Kwiatkowskiego Józefa, Wylmę Janę, Pawła Grzybą i Aleksego Felskiego. Paprowadzili ich do Leśnej Jani. Następnego dnia ojciec mój i brat oraz obydwaj Kwiatkowscy wrócili do domu. Ojciec i brat, opowiadali mi, że Niemcy jak ich przewadzili do Leśnej Jani, to zabili przed skrzyżowaniem dróg, do Osieka i Cisów oraz Leśnej Jani i Przewodnika. ^{Bernarda Ciesielskiego} Odwieźli go na bok w las i tam go zamordowali. Pozostałych przewieźli do więzienia w Steregardzie, z którego ojciec i brat zostali zwolnieni a Wylma, Grzyb i Felski zostali przewiezieni do obozu w Sztutthefie. Grzyb i Wylma zginęli w obozach koncentracyjnych, a Felski po powrocie z obozu chory-spuchnięty, zmarł w domu. Pamiętaj, że widziałem wśród Niemców SS i SA-manów biorących udział w akcji w naszej wsi: Kurta Wedela z Nowego, Kuscha z Kopytkowa, Welke Kurta z Bukwin, Neumana Helmuta z Kowianki. Słyszałem od ludzi, że byli także: Kelberg z Leśnej Jani, Kregel Kurt z Nowego i Fees z Nowego-syn właściciela sklepu z obuwiem. Przypominam sobie, że był również Max Krauze-leśniczy z Frący. W dniu 14 września 1939 roku, do wsi przyszli, Kusch i Krauze. Zabrali wtedy i doprowadzili do Leśnej Jani, mego ojca, brata i Franciszka Crecheckiego. Po dwóch dziesiątkach tygodniach, wrócił brat Antoni i opowiedział, że ojca, Crecheckiego i czterech innych Poleków zamordowali hitlerowcy w lesie tzw. Witnik koło Leśnej Jani. W dniu 3 października 1939 r. znowu do naszej wsi przyszło trzech Niemców: Kusch, Krauze i Alfons Lück-leśniczy ze Srednika powiat Swiecie. Szukali oni czegoś po domach. Widziałem po tym, jak Kusch i Krauze przewadzili do lasu Srednik Wilibarda Ukleję. Słyszałem z tego lasu dwa strzały. Po odejściu Niemców, poszedłem do tego lasu i przy ścieżce do leśniczówki Srednik znalazłem zwłoki Wilibarda Uklei. Miał na ciele dwie rany postrzałowe, na głowie i na plecach. Niemcy ci kazali ojcu zamordowanego, zakepeć zwłoki syna na miejscu w lesie. Od kuzyna Partyki Belesława, zamieszkałego obecnie w Bielsku gr. Świątów lub Piaseczno albo Gniew, dowiedziałem się, że w 1945 roku, Krauze i żandara z Leśnej Jani zabili na bagnach Zielenka koło Lisówka dwie Żydówki. Był wtedy z nimi bryczką Niemiec Blum z Rynkówki. Na tym pretekście zakreślone i przed podpisaniem odczytane.

zeznał

przesłuchał.

Omówienie:

w wierszu siódmym

od góry dopisano
"Bernarda Ciesielskiego"

Partyka Alfons